

Tirgus apskats

2010. gada 9. – 15. augusts

Nedēļa finanšu tirgus bijusi nepastāvīga, uzmanības centrā atkal nokļūstot bažām par ekonomikas pieaugumu ASV un Ķīnā. Jaunākie ASV un Ķīnas dati ir radījuši vilšanos un, kaut arī Eiropas dati ir spēcīgāki, tirgus negatīvi ietekmē bažas par ekonomikas pieauguma palēnināšanos. ASV Federālās atklātā tirgus komisijas sēde notika 10.-11. augustā, un komisija bija pesimistiska un ziņoja par ekonomikas atveseļošanās tempa palēnināšanos. Komisijas lēmums turpināt aktīvu uzpirkšanu, izmantojot atkārtotu uz kredītiem balstītu vērtspapīru pamatsummas ieguldīšanu (ši pasākuma nosaukums ir QE 2 [QE – „quantitative easing” jeb kvantitatīvā stimulēšana]) nepalīdzēja nomierināt tirgus dalībniekus.

Atstājot bāzes procentu likmes nemainīgas 0,25% līmenī, ASV centrālā banka izlēma pagarināt arī kvantitatīvās stimulēšanas pasākumus, izmantojot valsts sponsorētu aģentūru parāda un uz hipotekāriem kredītiem balstītu vērtspapīru pamatsummas atkārtotu ieguldīšanu, tādējādi saglabājot centrālās bankas bilanci nemainīgu. Šis lēmums liecina, ka ASV centrālā banka drīzāk gatavojas turpināt ekonomikas stimulēšanas pasākumus, nevis pārtraukt tos. Taču tirgus dalībnieku reakcija bija piezēme, jo bija gaidīta lielāka centrālās bankas iejaukšanās. Citi ir kritizējuši ASV centrālo banku par Japānas ceļa izvēlēšanos, tas ir, mēģināt stimulēt ar parādiem aprūtināto ekonomiku ar kvantitatīvās stimulēšanas pasākumiem. Vajadzība izmantot QE 2 pasākumus liecina, ka agrāk veiktie pasākumi ir bijuši neveiksmīgi un nav panākuši ekonomikas ilgtermiņa izaugsmi, mazinot ticību arī otrā stimulēšanas pasākumu etapa efektivitātei.

ASV dati turpina liecināt par lēnu darba tirgus atgūšanos, jo pārskata nedēļā pieauga bezdarbnieku pieteikumu skaits, tādējādi palielinoties arī vidējam četru nedēļu rādītājam. Kaut arī samazinājies esošo bezdarbnieku skaits, ir palielinājies to cilvēku skaits, kas saņem pagarināto bezdarbnieku pabalstu. Kā liecina vājāki darba tirgus rādītāji, arī mazumtirdzniecības pārdošanas apjomi auguši lēnāk nekā paredzēts – sākotnējie dati liecina par pārdošanas apjomu pieaugumu par 0,4% salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Neieklaujot automašīnu un degvielas pārdošanas apjomus, šis rādītājs jūlijā krities par 0,1%. **Inflācija salīdzinājumā ar atbilstošo laika posmu iepriekšējā gadā ASV pieaugusi no 1,1% jūnijā līdz 1,2% jūlijā.** Neieklaujot svārstīgās enerģijas un pārtikas cenas, patēriņa cenu pieaugums, salīdzinot ar to pašu laiku pirms gada, ir bijis 0,9%. Mēneša inflācija pirmo reizi četrus mēnešu laikā ir bijusi pozitīva, pieaugot par 0,3% (pārsniedzot prognozes), bet neieklaujot pārtikas un enerģijas cenas, inflācija bijusi 0,1%. Inflācija joprojām ir pietiekami mērena, lai nemainītos esošā bāzes procentu likmju politika. No otras puses, augstāka inflācija palīdz mazināt bažas par deflāciju.

Eiropas ekonomikas dati bijuši spēcīgāki, it īpaši attiecībā uz ekonomikas pieaugumu otrajā ceturksnī. **Eiropas IKP otrajā ceturksnī pieaudzis par 1% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, bet**

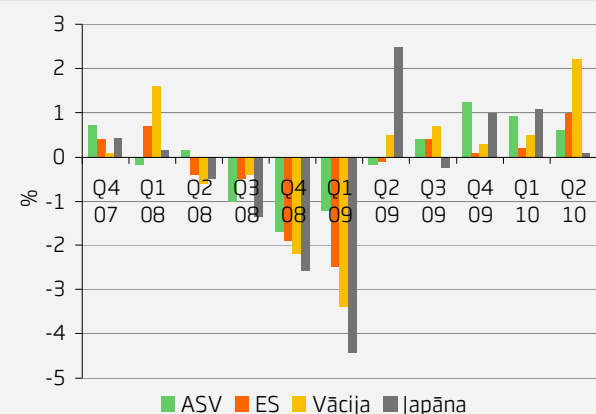
gada pirmajā ceturksnī šis rādītājs bija 0,2%. Tas ir lielākais ceturkšņa IKP pieaugums četrus gadu laikā. Salīdzinot ar to pašu laiku pirms gada, IKP pieaugums ir bijis 1,7%. Eiropas IKP pieaugumu veicināja spēcīgais pieaugums Vācijā, kur tas sasniedza 2,2% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (1. attēls). Eiropas IKP pieaugumu galvenokārt nodrošina eksports, par ko liecina arī tirdzniecības bilances pārpalikums jūnijā. IKP pieaugums eirozonā, kas atpaukšas ASV uzņēmējdarbības cikla ziņā, visticamāk, palēnināsies gada otrajā pusē. Jūnijā jau bija vērojama neliela rūpnieciskās ražošanas apjomu samazināšanās. Rūpnieciskās ražošanas apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi kritās par 0,1%, tādējādi šis rādītājs nav sasniedzis prognozēto pieaugumu par 0,2% gada laikā. Ražošanas apjomu samazinājuma iemesls ir par 0,9% zemāks ilglietošanas patēriņa preču ražošanas apjoms un par 0,6% zemāks starppatēriņa preču ražošanas apjoms.

Arī Ķīnā rūpnieciskās ražošanas aktivitāte palēninājusies līdzīgā tempā. Atbilstoši PMI indeksiem, kas liecināja par ražošanas apjomu samazināšanos, rūpnieciskās ražošanas apjomi Ķīnā jūlijā pieauguši par 13,3% salīdzinājumā ar to pašu laiku pagājušā gadā, jūnijā šis rādītājs bija 13,7%, bet maijā – 16,5%. Mazumtirdzniecības pārdošanas apjoms pieaudzis par 17,9% salīdzinājumā ar to pašu laiku pagājušā gadā, un tas ir mazāks par prognozēto. Tirdzniecības statistika tomēr uzrāda, ka eksporta pieaugums pārsniedzis prognozes, bet pieprasījums pēc importētām precēm bijis zemāks nekā prognozēts. Jūlijā inflācija salīdzinājumā ar to pašu laiku iepriekšējā gadā sasniedza 3,3%, bet bažas par inflācijas kāpumu mazinājušās ekonomikas pieauguma tempa palēnināšanās pazīmes.

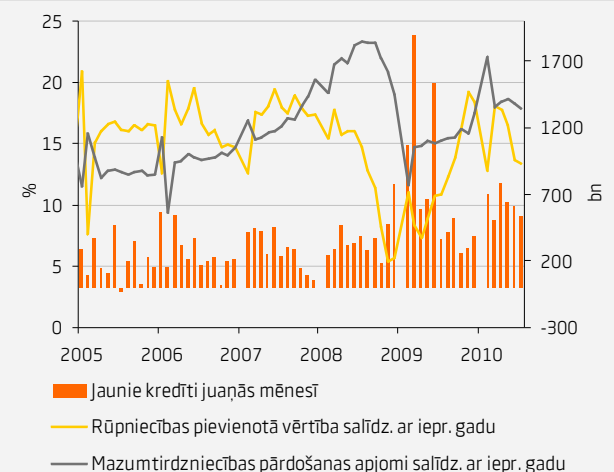
Tirdzniecības dati liecina, ka ekonomikas pieauguma tempa palēnināšanos galvenokārt izraisa iekšzemes pieauguma palēnināšanās, ko izraisa stingrāka monetārā politika. Kaut arī ārējais pieprasījums joprojām veicina Ķīnas ekonomiku, zemāks importa apjoms liecina, ka Ķīnas pienesums globālās ekonomikas pieaugumā samazinās. Nav paredzams, ka Ķīnas valdība tuvākajos mēnešos atvieglos monetāro politiku. Tā kā augstāks tirdzniecības bilances pārpalikums izraisa Ķīnas valūtas vērtības mazināšanas spiedienu, ekonomikas pieauguma temps var saglabāties zems, jo tas notiek visā pasaulē. Pozitīvi ir tas, ka valdības pasākumiem ir rezultāti (piemēram, kreditēšanas tempa samazināšanās), jo pieaugums, ko rada „burbulveidīgie” tirgus segmenti, protams, nav ilgtermiņīgs.

Japānas ekonomika ir vāja: IKP otrajā ceturksnī pieaudzis par 0,1% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni saskaņā ar jaunākajiem datiem, bet nominālā izteiksmē tas bijis negatīvs. Japānas ekonomika nespēj atgūties, jo stiprā jēna kaitē eksportam, bet iekšzemes pieprasījums saglabājas vājš. Rūpnieciskās ražošanas apjomi salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi jūnijā kritās jau otro mēnesi pēc kārtas, kritās arī kapitāla izmantošanas apjomi. Mašīnbūves pasūtījumu apjoms jūlijā pieaudzis mazāk nekā prognozēts, un šis rādītājs ir par 2,2% zemāks nekā šajā pašā laikā pirms gada.

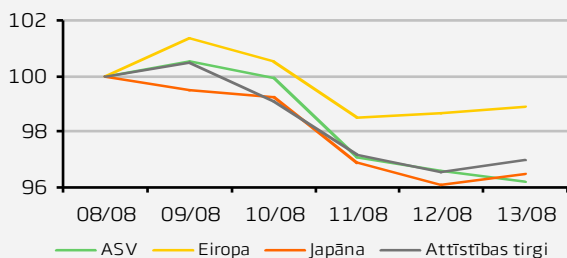
1. attēls. Eiropas IKP pieaugums otrajā ceturksnī apsteidzis ASV (pieaugums pa ceturkšņiem)

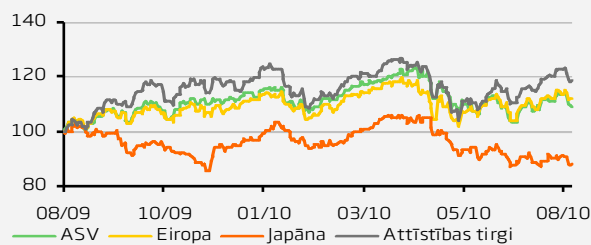
2. attēls. Valdības politika palēnina ekonomikas pieaugumu Ķīnā

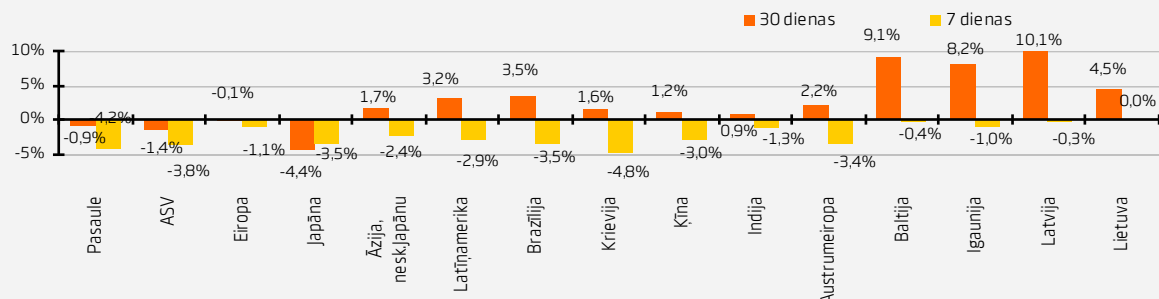
3. attēls. Akciju tirgi pagājušā nedēļā

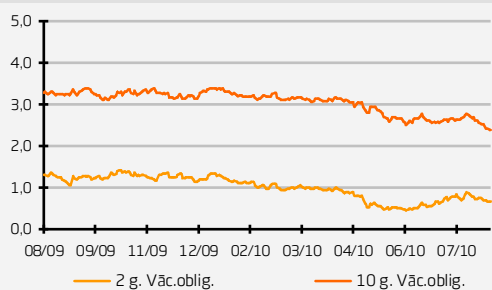
4. attēls. Akciju tirgi pagājušos 12 mēnešos

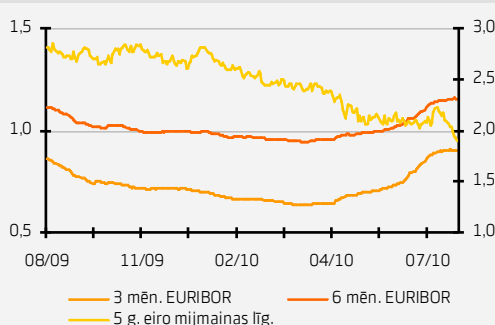
5. attēls. Akciju tirgu rezultāti¹

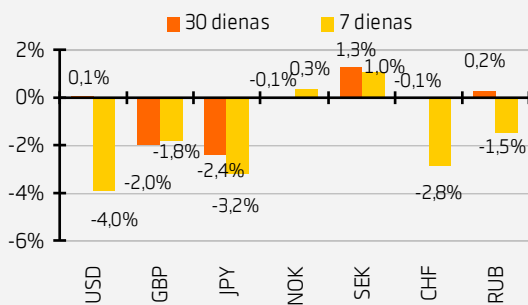
6. attēls. Vācijas valsts obligāciju ienesīgums

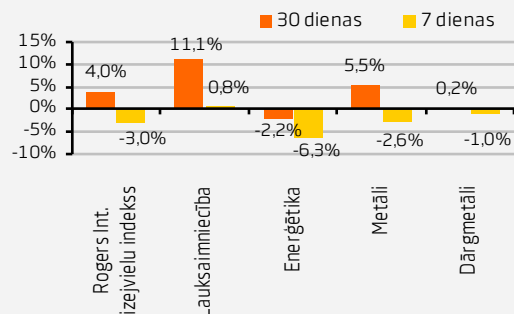
7. attēls. EURIBOR likmes pagājušos 12 mēnešos

8. attēls. EUR kurss pret noteiktām valūtām

9. attēls. Izejvielu indeksu rezultāti

Diagrammu avots: *Bloomberg* (ja nav norādīts cits)

Piezīme: visi ienesīgumi izteikti attiecīgo indeksu valūtās, ja nav norādīts citādi.

Atruna:

Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai filiāles kopā saukti „Swedbank Baltijas grupa”). Apskatā izteikti viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu maiņai šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, ne arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai.

JĀ ESAT IZLĒMUŠI RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PĀRBAUDĪT UN IZVĒRTĒT ATTIECĪGĀS DARBĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RISKUS.

¹ Grafikā attēloti attiecīgā reģiona MSCI indeksa rezultāti, kas izteikti ASV dolāros, izņemot Austrumeiropas akcijas (DJ Stoxx EU Enlarged) un Baltijas valstu akcijas (OMX indeksi)